

KADERVORMING

van Nijnatten er in, in februari '45 ca. driehonderd aspirant-officieren naar Engeland over te brengen om daar de officiersopleiding te volgen; de meesten werden er door hun Engelse instructeurs om futiele redenen afgekeurd – zij weten hun teleurstelling aan van Nijnatten en voelden zich 'verlakt' oftewel (er werd een nieuw woord voor gebruikt) 'vernijnat'. Het was niet van Nijnattens schuld! Hij en zijn staf maakten lange werkdagen (in de eerste maanden werkten zij tot tachtig uur per week toe), maar men kon de chaos eenvoudig niet baas worden. Een extra probleem werd bij dat alles nog gevormd door het feit dat het maandenlang niet mogelijk was, goed geoutilleerde opvangcentra in te richten – in maart '45 werd besloten, te Oirschot een groot Centraal Vrijwilligerskamp te bouwen, maar dat voornemen werd opgegeven toen men in zes andere plaatsen de beschikking kon krijgen over door de Geallieerden ontruimde kampementen.

De kadervorming was een probleem op zichzelf. Volgens regelingen die in Londen getroffen waren voordat de prins, die veel op de 'oude' kaders tegen had, bevelhebber der Nederlandse strijdkrachten was geworden, riep het Militair Gezag, zodra een bepaalde streek was bevrijd, de daar wonende beroeps- en reserve-officieren en-onderofficieren (als ook de beroepssoldaten) op om zich aan te melden. De betrokkenen werden dan niet terstond in militaire dienst geroepen – eerst moest worden nagegaan of tegen hen, al waren zij dan niet apert 'fout' geweest (in dat geval had men hen al geïnterneerd), politieke bezwaren bestonden. Voor dat onderzoek werd een apart bureau opgericht, hetwelk begin februari '45 rapporten had opgesteld met betrekking tot ca. twaalfhonderd kaderleden. Ook gewone dienstplichtigen werden door het Militair Gezag tot aanmelding verplicht. Bij hen, en trouwens ook bij de kaderleden, was een moeilijkheid dat men, doordat de stukken van de gemeentelijke bureaus voor militaire zaken waren verdwenen, de door henzelf verstrekte gegevens niet onmiddellijk kon verifiëren en zulks bracht menige oudgediende er toe, bij zijn registratie een hogere rang op te geven dan hij in werkelijkheid had bekleed. 'Er liepen', aldus een der met de registratie belaste officieren,

'mensen in kapiteinsuniform rond waarvan bleek dat zij nooit korporaal waren geweest. Er zijn honderden krijgsraad-aangelegenheden geweest van mensen die valse rangen hadden opgegeven, wat niet kon worden gecontroleerd, omdat de militaire gegevens niet beschikbaar waren.'¹

¹ Getuige J. W. de Feyter, a.v., dl. VIII c, p. 514.